

Рік VI.

Р. 1897 кн. VI.

Том XX.

ЗАПИСКИ
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

виходять у Львові під редакцією

МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО.

MITTHEILUNGEN
DER ŠEWCENKO-GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN IN LEMBERG

REDIGIRT VON

MICHAEL HRUŠEWŤKYJ

VI Jahrgang.

1897, VI B.

Band XX.

У ЛЬВОВІ, 1897.

Накладом Наукового Товариства імени Шевченка.

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка
під зарядом К. Беднарського.

ЗМІСТ XX ТОМУ.

1. Галицьке боярство XII—XIII в., відчит Михайла Грушевського	с. 1—20
2. Варлаам і Йоасаф, старохристиянський духовний роман і його літературна історія, написав Др. Іван Франко (кінець)	с. 135—202
3. Кілька віршів Івана Некрашевича, подав Олександр Лотоцький	с. 1—10
4. Miscellanea: а) Королівський дозвіл на викуп Камінецького староства—1456 р., под. М. Грушевський; б) Бібліографічні рідкості, II, под. Др. І. Франко	с. 1—6
5. Наукова Хроніка: Огляд часописей за 1896 р. — Часописи видавані по-за Україною	с. 1—40
6. Бібліографія (рецензії й справоздання, зміст на с. 46)	с. 1—48
7. Від Редакції	с. 1—2

Inhalt des XX Bandes.

1. Galicische Bojaren im XII und XIII Jarh., von M. Hrušewskýj	S. 1—20
2. Warlaam und Joasaph, ein altchristlicher geistlicher Roman und seine literarische Geschichte, von Dr. I. Franko (Schluss)	135—202
3. Einige Gedichte des Iwan Nekrašewiĉ, mitgetheilt von Alexander Lotoćkyj	1—10
4. Miscellanea	1—6
5. Wissenschaftliche Chronik: Uebersicht der Zeitschriften für das J. 1896 (Schluss)	1—40
6. Bibliographie	1—48
7. Redactionelle Notiz	1—2

Inhalt voriger Bände siehe letzte Seiten des Buches.

Адреса Товариства: **Львів, Академічна 8.**
 Adresse der Gesellschaft: **Lemberg, Akademiestrasse 8.**

Рік VI.

Р. 1897 кн. VI.

Том XX.

ЗАПИСКИ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

виходять у Львові під редакцією

МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО.

MITTHEILUNGEN

DER ŠEWČENKO-GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN IN LEMBERG

REDIGIRT VON

MICHAEL HRUŠEWSKYJ

VI Jahrgang.

1897, VI B.

Band XX.

У ЛЬВОВІ, 1897.

Накладом Наукового Товариства імені Шевченка.

З друкарні Наукового Товариства імені Шевченка
під зарядом К. Беднарського.

J. Polek Joseph's II Reisen nach Galizien und der Bukowina und ihre Bedeutung für letztere Provinz (рец. С. Шнір-Пецловський). На останку з оцінок видаваних материялів зазначимо ту рецензії на Archiv für slav. Phil. XVII (рец. А. Брікнер), Teka konserwatorska (Rocznik Koła s. k. konserwatorów starożytnych pomników Galicyi wsch. 1892 (рец. С. Крижановський) і Monumenta confrat. stauropigianae Leopoliensis I (рец. А. П—ска).

Ю. Л.

Wisła — в минулім річнику її нема властиво ані одної статі, щоб дотикала ся безпосередно Русинів. Натомість є дещо таке, що дотикає ся хоч посередно:

1) Materjały do bibliografji ludoznawstwa polskiego. I. Zestawienie dzieł, rozpraw i artykułów za czas od 1878—1894 r. (ст. 98—109, 318—339, 564—589, 786—793). Се статя д. А. Стшелецького. Як видно з наголовку, вона повинна займати ся виключно „ludoznawstw-ом“ польським; треба отже було в ній навести все, що в якій небудь мові було писане про польський народ, може й все писане по польськи про другі народи. Тоді були би зібрані бібліографічні материяли відповідно до заголовку. Тимчасом що стало ся? Д. Стшелецький призабув на часок, що історична Польща існує лише в історії, забув, що в науці не існує шовінізм, якого він не був би покром, і до польської бібліографії зачислив праці з литовської, білоруської і українсько-руської етнографії. На якій підставі зробив се д. Стшелецький, чому поставив собі иньший темат, а инакше обробив його, чому не назвав в наголовку того, що подає в середині — се хіба лиш він міг би пояснити. Правда, в польській науці того рода розтягане можна стрінути дуже часто, але в етнографії воно стає особливо ріquant.

А дальше: подаючи наголовки праць писаних російською мовою наводить їх д. Стшелецький славянською азбукою; подаючи наголовки праць писаних українсько-руською мовою, наводить їх латинською азбукою. Я не хочу уходити за героя азбучного, але що тут за консеквенція! Та вже найби і так було, коби лишень д. Ст. знав добре українсько-руську мову і подав докладно кождий наголовок. Колижбо він при переписуванню заголовків латинською азбукою наробив тільки всяких похибок, що нераз зовсім змінило ся через те значіне заголовку. Замітити надто треба, що праця д. Стшелецького не лишень неповна, але і дуже побіжно зроблена. Думаю отже, що не велика з неї буде ученим пожива. Хиби сі при продовженню праці повинен д. Ст. конечно виправити.

2) Tkaćtwo. Є се передрук уступу про ткацтво зі знавої книжки І. Сьвентка „Lud Nadrabski“ (Краків, 1893). Д. Сьвентек подає в ньому опис ткацьких приладів. Опис той однакож такий неясний, що хто не

бачив тих приладів, не виробить собі про них на підставі опису ясного образу. Автор коли не хотів розминутися з цілюю своєї статейки, повинен був конечно подавати потрібні малюнки.

3. *Tatku, ach tylko taką gaśkę mi daj.* Аскетично вихований чоловік, не знав, що то жінщина. Увидівши її раз, запитався товариша, хто то. На се дістав відповідь, що то дідько (покуса, гуска і т. д.). Чоловік запалив ся від тої хвилі так до „дідька“, що більше нічого не бажав, лиш його. Отсей мотив оброблений в одному віршови Рея п. в. *Chytry jad niewiasta.* Д. Ю. Полівка зібрав паралелі до сього мотиву і пододавав їх в статейці, затитулованій як висше. З руських паралель наведені: одно місце з Варлаама і Йоасафа (др. Франко, Вар. і Йоас. Записки) і з Життя і Слова, 1894, кн. V, ст. 186.

В минулім річнику „*Wisły*“ подані ще: 1) коротенькі некрольоги Драгоманова і Огоновського; 2) рецензії на а) Київську Старину; б) на отсі праці проф. Сумцова: α) Уваги над українськими думами і духовними віршами (відбитка з Етногр. Обзорѣнія, зом. 24); β) Причинок до бібліографії старинних українських легенд (відбитка з Харк. Сборн. истор. фил. общ. 1896); γ) Перекази про запалі міста (відбитка з Харк. Сборн. истор. фил. общ. 1896).

Далі, уваги заслуговують отсі статі: 1) *Małżeństwo przez kupno i powstanie posagu* (Віторпта, ст. 12—33); 2) *Istoty mityczne Serbów łużyckich* (Ад. Черного, переклад Б. Грабовського, ст. 54—97, 245—281, 531—563, 745—779), праця друкована і попередних років в *Wisł-і*; 3) *Materiały do bibliografji antropologicznej polskiej. Antropometria polska w pracach autorów Polaków* (К. Стшельбіцкого, ст. 282—315). В статі сій поданий зміст всіх антропологічних праць заміщених особливо в видавництвах краківської академії: „*Zbiór wiadomości do antropologii krajowej*“, де, як відомо, знаходиться багато даних, що дотикаються також українсько-руського народу. Зауважне, що в *Wisł-і* не появляються рецензії на руські видавництва, навіть чисто етнографічні. Чому то?

Луд. Другий річник не приніс багато материялів, які відносили би ся до українсько-руського народу. Натурально, що редакция тут в нічім не повинна: що мала, те дала. Витяги з інтересної для нас статі Кухарського про подорож по Словаччині подаю я в бібліографічнім відділі, позатим маємо ще: *Ukraina*, ст. 321—329, є то лишень початок заміреної на велику скалю розправи М. Жмігродського про Україну, де має бути все подане, як то видно з наголовка, що належить до фольклору України. Дотепер говорить автор про теологію і космографію. В дослідях своїх опирає ся він, як видно, на збірниках Чубинського, Драгоманова і ин. але при тім не цитує їх. Чому? Чекаємо, аж побачимо цілу розправу. В замітці на першій зараз стороні, каже автор, що добре

обізнаний з українським наріччям: добре було-б знати, якої мови, по його думці, наша мова є наріччям: російської чи польської?

3. *Pasterstwo i wierzenia pasterskie u Huculów*. Є се переклад брошури дра Р. Ф. Кайндля: „*Viehucht und Viehzauber in den Ost-karpaten*“ про котру буде мова на иньшій місци Записок.

4. *Poświęcenie mieszkania ruskiego w Galicyi*. Є се стаття д. Ф. Ржегоржа, написана з великою вірністю, тож і не мало інтерна, особливо для Чехів і Поляків, що не обізнані з східним обрядом. З сеї, як і з других статей д. Ржегоржа, видно виразно, що він в часі свого побуту в Галичині пізнав дуже докладно руський народ, з чого вийшла не лиш для нього користь, але і для Русинів.

5. *Grzyby w wierzeniach ludu*. Є маленький додаток до тамтого-річної статі під тим самим наголовком. (Пор. *Lud*, I ст. 168, 197). Автор подає тут кілька легенд про те, звідки взяли ся гриби.

6. *Materiały do medycyny i wierzeń ludowych*. Д. Кольбушевський подає назви рослин і деяких звірят, повірки і легенди, які з ними звязані, та коли і в яких випадках що намість ліку уживає ся між селянами. Записки свої робив автор між руськими селянами, як то видно з того, що при термінах польських подає дуже часто, хоть не все і руські. Було би дуже пожаданим, щоби наші медики та натуралісти призибували також подібні матеріали.

7. *O cudownych listach*. Д. Гонет надрукував тут божий лист і сон Богородиці. Велика шкода лишень, що не подав жадних паралель, з котрих можна би пізнати, що листів таких кружить між кождим народом величезна сила і що вони були друковані не лиш в нашім віку, але і в попередних. Без паралель подібне оголошене не може мати вартости.

8. *My trzech bracia*. Загально у нас звисне оповідане, первісно анекдот, про трох братів, що навчивши ся по одному виразови кождий — з чужої мови, — пустили ся з тим в світ. На дорозі здибали мертвого чоловіка. Коли над ним стояли, надійшли люде і почали питати ся, хто вбив чоловіка, коли і за що. Братя відповідали так, що вийшло з того, що вони вбили; за те мусіли терпіти хоть невинно кару. До сього оповідання подавав др. Юр. Полівка паралелі ріжних народів і виказав, що воно вельми розширене, отже і популярне в Європі. З руських збірників навів дві паралелі з Манжури і Ястребова.

Увагу заслуговують ще статі: 1) *Jus primae noctis* (Віторта, ст. 97—115); 2) *Przyczynek do dziejów rodziny* (292—304) і *Kilka słów o świekrowstwie* (205—308) торож автора; 3) *Przeżytki starożytnego światopoglądu u Białorusinów* (210—217) йогож. Рецензій на наші видавництва нема жадних, з виїмкою подання змісту з I тому Етнографічного Збірника.

В. Г.